

Rikoksen uhrin oikeudet oikeudenkäynnissä - Romania

Tämän sivun alkukielistä versiota [ro](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

Rikoksen uhriksi katsotaan henkilö, joka on voimassa olevan kansallisen lainsäädännön nojalla rikokseksi katsottavan tapahtuman seurauksena kärsinyt fyysisistä tai aineellista vahinkoa. Rikoksen uhrilla on tiettyjä oikeuksia ennen rikosoikeudellista menettelyä, sen aikana ja sen jälkeen.

Rikosoikeudellisen menettelyn ensimmäiset kaksi vaihetta ovat rikostutkinta ja oikeudenkäynti(menettely). Tutkinnan aikana tutkintaviranomaiset tekevät tapausta koskevia tutkimuksia syyttäjän alaisuudessa ja pyrkivät löytämään rikosentekijään liittyviä todisteita. Kun kaikki tiedot ja todisteet on kerätty, poliisi lähettää aineiston syyttäjälle. Tämän jälkeen tapausta käsittelevä syyttäjä analysoi aineiston ja päättää, edetäänkö seuraavaan vaiheeseen eli oikeudenkäyntiin vai lopetetaanko tapauksen käsittely.

Tuomioistuimessa tuomareiden kokoonpano tarkastelee tosiseikkoja ja kuulee asianosaisia syyllisyyden selvittämiseksi. Kun syyllisyys on todettu, rikosentekijälle annetaan tuomio. Jos tuomioistuin katsoo, ettei syytetty ole syyllinen, tämä vapautetaan.

Tarvittavat tiedot löytyvät alla olevien linkkien kautta

- [1 - Rikoksen uhrin oikeudet](#)
- [2 - Rikosilmoituksen tekeminen ja rikoksen uhrin oikeudet rikostutkinnan tai oikeudenkäynnin aikana](#)
- [3 - Rikoksen uhrin oikeudet oikeudenkäynnin jälkeen](#)
- [4 - Korvaus](#)
- [5 - Rikoksen uhrin oikeus saada tukea ja apua](#)

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Näiden sivujen kansallisesta sisällöstä vastaavat jäsenvaltiot päivittävät parhaillaan sivuja Britannian EU-erosta johtuvien muutosten vuoksi. Kaikki sivut eivät välttämättä ole vielä ajan tasalla, mutta tiedot korjataan aikanaan.

Päivitetty viimeksi: 30/11/2018

1 - Rikoksen uhrin oikeudet

Mitä tietoja saan viranomaisilta (esimerkiksi poliisilta tai syyttäjältä) jo ennen rikosilmoituksen tekemistä?

Jos olet joutunut rikoksen uhriksi, voit ilmoittaa siitä poliisille (tai syyttäjälle) suullisesti tai kirjallisesti. Voit myös pyytää jotakuta toista ilmoittamaan rikoksesta puolestasi, mutta tällöin sinun on annettava kyseiselle henkilölle kirjallinen valtuutus. Kirjallinen ja allekirjoitettu valtuutus liitetään asiaa koskeviin asiakirjoihin.

Kun ilmoitat rikoksesta, voit saada tarpeidesi mukaan tietoja palveluista ja organisaatioista, jotka tarjoavat psyykkistä tukea tai muunlaista rikosuhrien tukea. Sinulla on myös oikeus saada tietoa oikeusavun saamisesta, oikeuksistasi rikosoikeudellisessa menettelyssä (myös suojelutoimenpiteistä, jos olet todistaja ja sinua uhkaillaan) sekä siitä, miten voit saada taloudellista korvausta valtiolta. Nämä tiedot antaa ensimmäinen oikeusviranomainen, jonka puoleen käännyt (poliisi, syyttäjä). Saat myös kaikki nämä tiedot sisältävän lomakkeen, joka sinun on allekirjoitettava. Tiedot toimitetaan kielellä, jota ymmärrät.

En asu maassa, jossa rikos tapahtui (olen unionin kansalainen tai unionin ulkopuolisen maan kansalainen). Miten oikeuksiani suojellaan?

Jos olet ulkomaalainen ja joutunut rikoksen uhriksi Romaniassa, sinulla on kaikki samat oikeudet kuin rikoksen uhreiksi joutuneilla Romanian kansalaisilla.

Jos et osaa romaniaa, sinulla on oikeus saada maksutta avuksesi tulkki, kun olet yhteydessä viranomaisiin esimerkiksi tehdäksesi kantelun ja saadaksesi tiedot, joihin sinulla on rikosilmoituksen tehdessäsi oikeus, osaamallasi kielellä.

Jos olet joutunut ihmiskaupan uhriksi, sinut voidaan majoittaa erityiseen suojatilaan. Rikosoikeudellisen menettelyn aikana saat tietoja menettelystä osaamallasi kielellä; voit myös saada psyykkistä tukea ja lääkinnällistä apua. Romanian viranomaiset pyrkivät parhaansa mukaan auttamaan sinua pääsemään kotimaahasi mahdollisimman pian ja tarjoavat turvallisen kuljetuksen Romanian rajalle.

Jos olet ulkomaalainen, voit myös vaatia korvausta valtiolta, jos sinuun kohdistunut rikos on: murhayritys tai törkeä murhayritys, joista säädetään rikoslain 188 ja 189 §:ssä lähisuuhdeväkivalta, josta säädetään rikoslain 199 §:ssä tahallinen rikos, joka aiheuttaa uhrille ruumiinvamman raiskaus, seksuaalinen pahoinpitely, yhdyntä alaikäisen kanssa tai alaikäisen seksuaalinen hyväksikäyttö, joista säädetään rikoslain 218–221 §:ssä alaikäisen kaltoinkohtelu, josta säädetään rikoslain 197 §:ssä, sekä haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden kauppa ja hyväksikäyttö tai sen yritys.

Mitä tietoja minulle annetaan, jos teen rikosilmoituksen?

Kun teet rikosilmoituksen, ilmoituksen kirjaava poliisi selittää sinulle asian käsittelymenettelyn. Poliisin on laadittava kirjallinen pöytäkirja, jossa ilmoitetaan, mitä tietoja sinulle on annettu.

Saat tietoja seuraavista asioista:

- oikeutesi rikosoikeudellisessa menettelyssä
- organisaatiot, joilta voit hakea apua, ja niiden tarjoamat palvelut
- miten voit saada suojelua
- valtion maksamien korvausten edellytykset ja menettely niiden hakemiseksi
- maksuttoman oikeusavun edellytykset ja menettely sen hakemiseksi.

Myöhemmin menettelyn aikana voit saada tietoja tutkinnan etenemisestä ja, mikäli syyttäjä päättää olla viemättä asiaa oikeuteen, jäljennöksen tätä koskevasta päätöksestä. Sinun on esitettävä tästä pyyntö asiaa käsittelevälle poliisille tai syyttäjälle ja ilmoitettava Romaniassa oleva osoite, sähköpostiosoite tai sähköisen viestipalvelun osoite, johon tiedot voidaan lähettää.

Jos syyttäjä päättää viedä asian oikeuteen, sinut kutsutaan kuultavaksi tuomioistuimeen.

Jos sinua kuullaan tuomioistuimessa, sinulle ilmoitetaan myös tähän liittyvät oikeutesi ja velvollisuutesi, joita ovat seuraavat:

- oikeus käyttää asianajajan apua tai tarvittaessa saada maksuton oikeusavustaja
- oikeus käyttää sovittelijan palveluja lain sallimissa tapauksissa
- oikeus ehdottaa esitettäviä todisteita ja esittää vastaväitteitä ja päätelmiä lain mukaisesti
- oikeus saada tietoa menettelyn etenemisestä
- oikeus tehdä tarvittaessa kannetta edeltävä valitus (tiettyjen rikostyyppien kohdalla kannetta edeltävä valitus on välttämätön, jotta asiaa rikoksenteikijää vastaan voidaan ajaa eteenpäin). Oikeusviranomaiset selittävät tarvittaessa tätä asiaa tarkemmin. Kannetta edeltävillä valituksilla on tarkoitus pyytää rikosoikeudellisen menettelyn jatkamista rikoksenteikijää vastaan. Kannetta edeltävä valitus eroaa poliisille tai syyttäjälle tekemästäsi ilmoituksesta, joka koskee joutumistasi rikoksen kohteeksi.
- oikeus osallistua menettelyyn asianomistajana
- velvollisuus saapua paikalle oikeusviranomaisten kutsuessa
- velvollisuus ilmoittaa osoitteenmuutoksesta
- oikeus saada ilmoitus rikoksenteikijän vapauttamisesta, jos rikoksenteikijä on tuomittu vankeusrangaistukseen tai on tutkintavankeudessa.

Onko minulla oikeus maksuttomiin käänös- ja tulkkaukspalveluihin (poliisin tai muiden viranomaisten kanssa asioidessani tai rikostutkinnan ja oikeudenkäynnin aikana)?

Kyllä. Sinulla on oikeus käänös- ja tulkkaukspalveluihin koko rikosoikeudellisen menettelyn ajan.

Miten viranomaiset varmistavat, että ymmärrän ja tulen ymmärretyksi (jos olen lapsi tai vammainen)?

Rikosoikeudellisessa menettelyssä vammaiselle henkilölle on tämän asemaan (vastaaja, asianomistaja, todistaja) katsomatta tarjottava tulkin, psykologin ja/tai (alaikäisten kohdalla) sosiaali- ja lastensuojeluviranomaisten (*Direcțiile Generale de Asistență Socială și Protecție a Copilului*) palveluja.

Voimassa olevan lainsäädännön mukaan paikalliset sosiaali- ja lastensuojeluviranomaiset voivat tarjota asianomaisille henkilöille erityistä tukea ja tarvittaessa lääkinnällistä apua.

Uhrien tukipalvelut

Rikoksen luonteesta riippuen (erityisesti jos rikos kohdistuu henkilöön) poliisi voi suositella uhrille psyykkisiä tukipalveluja tai ohjata tämän niiden piiriin.

Jos olet joutunut tietyn tyyppisten rikosten uhriksi (murhayritys tai törkeä murhayritys, joista säädetään rikoslain 188 ja 189 §:ssä, lähisuhdeväkivalta, josta säädetään rikoslain 199 §:ssä, tahallinen rikos, joka aiheuttaa uhrille ruumiinvamman, raiskaus, seksuaalinen pahoinpitely, yhdyntä alaikäisen kanssa ja alaikäisen seksuaalinen hyväksikäyttö, joista säädetään rikoslain 218–221 §:ssä, alaikäisen kaltoinkohtelu, josta säädetään rikoslain 197 §:ssä, sekä haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden kauppa ja hyväksikäyttö tai sen yritys), voit saada psyykkistä tukea (enintään kolmen kuukauden ajan aikuisille ja kuuden kuukauden ajan alle 18-vuotiaille lapsille), lääkinnällistä apua tai muun tyyppistä apua maksutta tarpeen mukaan. Tämän tyyppistä tukea tarjotaan maksutta vain, jos olet tehnyt rikosilmoituksen poliisille. Voit hakea tukea kriminaalihuoltolaitoksesta tehtyäsi ilmoituksen poliisille.

Jos olet lähisuhdeväkivallan uhri, voit kääntyä apua saadaksesi työ- ja perhe- ja sosiaaliministeriön (*Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale*) palveluksessa työskentelevien perheavustajien puoleen. Ministeriö tarjoaa lähisuhdeväkivallan uhreille erityyppistä apua (muun muassa psyykkistä tukea ja henkilöllisyyden suojaa). Lähisuhdeväkivallan uhrina voit myös pyytää majoitusta lähisuhdeväkivallan uhrien keskuksista, jossa uhri saa suojelua ja tukea.

Kuka tukee uhreja?

Romaniassa uhri voi rikoksen tyyppistä riippuen saada erityistä tukea seuraavilta instituutioilta:

Jos olet lähisuhdeväkivallan uhri, voit ottaa yhteyttä naisten ja miesten yhtäläisiä mahdollisuuksia käsittelevään kansalliseen virastoon (*Agenția Națională pentru Egalitate de Șanse între Bărbați și Femei*) ja sosiaalityö- ja lastensuojeluviranomaisiin (DGASPC).

Jos olet alle 18-vuotias ja joudut rikoksen uhriksi, voit ottaa yhteyttä kansalliseen lastensuojelu- ja adoptioviranomaiseen (*Autoritate a Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție – ANPDCA*) ja sosiaalityö- ja lastensuojeluviranomaisiin (DGASPC).

Jos olet joutunut ihmiskaupan uhriksi, voit ottaa yhteyttä sisäministeriön (*Ministerul Afacerilor Interne – MAI*) alaisuudessa toimivaan ihmiskaupan vastaiseen kansalliseen virastoon (*Agenția Națională împotriva Traficului de Persoane – ANITP*).

On myös olemassa useita valtiosta riippumattomia organisaatioita (kansalaisjärjestöjä), jotka antavat uhreille erilaista tukea. Kun otat yhteyttä johonkin viranomaiseen, se ohjaa sinut sopivaan kansalaisjärjestöön.

Jos olet joutunut väkivaltarikoksen uhriksi (murhayritys tai törkeä murhayritys, joista säädetään rikoslain 188 ja 189 §:ssä, lähisuhdeväkivalta, josta säädetään rikoslain 199 §:ssä, tahallinen rikos, joka aiheuttaa uhrille ruumiinvamman, raiskaus, seksuaalinen pahoinpitely, yhdyntä alaikäisen kanssa ja alaikäisen seksuaalinen hyväksikäyttö, joista säädetään rikoslain 218–221 §:ssä, alaikäisen kaltoinkohtelu, josta säädetään rikoslain 197 §:ssä, sekä haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden kauppa ja hyväksikäyttö tai sen yritys), voit kääntyä apua saadaksesi kriminaalihuoltolaitoksen puoleen.

Ohjaako poliisi minut automaattisesti rikosuhrien tukipalvelujen piiriin?

Kyllä, oikeusviranomaisten on ohjattava sinut tällaisten palvelujen piiriin.

Miten yksityisyyttäni suojellaan?

Jos oikeusviranomaiset katsovat, että yksityisyydensuojasi tai ihmisarvosi saattavat vaarantua antamiesi tietojen vuoksi tai muista syistä, ne voivat sekä esitutkinnan että tuomioistuinkäsittelyn aikana toteuttaa joko oma-aloitteisesti tai pyynnöstäsi toimenpiteitä suojelusi varmistamiseksi. Tällaisia toimenpiteitä ovat muun muassa seuraavat:

- henkilöllisyytesi salaaminen
- kuulemisesi audiovisuaalisten apuvälineiden avulla siten, ettei sinun tarvitse olla läsnä oikeudessa, ja äänesi ja kuvasi vääristäminen, jos muut toimenpiteet ole riittäviä
- tuomioistuinkäsittelyn järjestäminen suljetuin ovin koko kuulemisesi ajan.

Lisäksi tuomioistuimien voi tuomioistuinkäsittelyn aikana kieltää sellaisten tekstien, piirrosten, valokuvien tai kuvien julkaisemisen, jotka saattavat paljastaa henkilöllisyytesi.

Tuomioistuimien voi myös päättää käsitellä asiaa suljetuin ovin, jos julkinen käsittely saattaisi vaikuttaa ihmisarvoosi tai yksityisyydensuojaasi.

Kriminaalihuoltolaitoksen henkilöstön on pidettävä hallussaan olevat tiedot salassa tehtäviään hoitaessaan. Tämä sääntö ei koske oikeusviranomaisille osana rikosoikeudellista menettelyä toimitettavia tietoja. Neuvonantajien, yksiköiden päälliköiden ja tarkastajien on pidettävä hallussaan olevat asiakirjat salassa sekä työtehtäviään hoitaessaan että laajemmin. Yksikön asiakirjoissa olevat asioita koskevat tiedot sekä mahdolliset sen organisaatioon ja toimintojen suorittamiseen liittyvät tiedot on asetettava tiedotusvälineiden saataville palvelun saajien henkilötietoja koskevan salassapitovelvollisuuden puitteissa.

Edellyttääkö tukipalvelujen saaminen rikosilmoituksen tekemistä?

Voidaksesi käyttää uhrien tukipalveluja sinun on ilmoitettava rikoksesta asianomaisille elimille.

Henkilökohtainen suojele, jos olen vaarassa

Minkälaista suojeleä voin saada?

Sinulla on sekä rikostutkinnan että tuomioistuinkäsittelyn aikana oikeus suojeletoimenpiteisiin, jos oikeusviranomaiset katsovat, että saatat olla vaarassa.

Sinun on erittäin tärkeää tietää, että jos oikeusviranomaiset katsovat sinun olevan mahdollisesti vaarassa antamiesi tietojen vuoksi tai muista syistä, ne voivat toteuttaa joko pyynnöstäsi tai oma-aloitteisesti tiettyjä toimenpiteitä suojeleusi varmistamiseksi. Tällaisia toimenpiteitä ovat muun muassa seuraavat:

- valvonta tai vartiointi kotonasi tai väliaikaisessa asunnossa
- saattaminen ja suojele sinun tai perheenjäseniesi matkoilla
- henkilöllisyytesi salaaminen (henkilötiedot voidaan jättää pois asiakirjoista henkilöllisyytesi salaamiseksi ilmoittamalla, että nämä tiedot ovat salaisia)
- kuulemisesi audiovisuaalisten apuvälineiden avulla siten, ettei sinun tarvitse olla läsnä oikeudessa, ja äänesi ja kuvasi vääristäminen, jos muut toimenpiteet eivät ole riittäviä (tällä tavoin sinun ei tarvitse saapua poliisiin, syyttäjän tai tuomarin kuultavaksi etkä joudu samaan tilaan rikoksentehtäjän kanssa)
- tuomioistuinkäsittelyn järjestäminen suljetuin ovin koko kuulemisesi ajan.

Lisäksi tuomioistuimien voi tuomioistuinkäsittelyn aikana kieltää sellaisten tekstien, piirrosten tai kuvien julkaisemisen, jotka saattavat paljastaa henkilöllisyytesi.

Myös siinä tapauksessa, että olet todistaja rikosoikeudellisessa menettelyssä tai – vaikka et olisi osallisena asiassa – annat tietoja, jotka auttavat oikeusviranomaisia ratkaisemaan vakaviin rikoksiin liittyviä tapauksia tai estämään huomattavien vahinkojen syntymistä, voit pyytää tutkinnasta vastaavaa poliisia tai syyttäjää asettamaan sinut todistajansuojeleohjelmaan. Tämä ohjelma sisältää useita toimenpiteitä, kuten seuraavat:

- salainen henkilöllisyys, myös osallistuminen kuulemisiin siten, että äänesi tai kuvasi muunnetaan erityismenetelmiä käyttämällä
- poliisin suojele kotona ja saattaminen rikostutkintaa hoitavien elimien luo menemistä varten
- muuttaminen toiselle paikkakunnalle
- uusi henkilöllisyys, tarvittaessa myös ulkomuodon muuttaminen.

E erityiseen todistajansuojeleohjelmaan päästessäsi sinulla on oikeus saada lisäapua muun muassa seuraavissa asioissa:

- sopeutuminen erilaiseen sosiaaliseen ympäristöön
- uuden ammattipätevyuden hankkiminen
- uusi työpaikka
- taloudellinen tuki uuden työpaikan saamiseen asti.

Tarvittaessa myös lähiomaisesi (kuten lapsesi ja vanhempasi) voidaan ottaa mukaan todistajansuojeleohjelmaan.

Jos sinua ei ole asetettu erityiseen todistajansuojeluohjelmaan esitutinnan aikana, voit hakea ohjelmaan oikeudenkäynnin aikana.

Lisäsuojelua on saatavana rikoksen lajin mukaan:

- Jos olet lähisuhdeväkivallan uhri, voit pyytää tuomioistuinta kieltämään rikoksentehtijää jäämästä yhteiseen kotiin. Vaihtoehtoisesti sinut voidaan uhrina majoittaa lähisuhdeväkivallan uhreille tarkoitettuun keskukseseen. Tällaista majoitusta voi saada vain hätätapauksissa, joissa turvallisuutesi edellyttää eristämistä rikoksentehtijästä tai asiaa hoitava perheavustaja on antanut kirjallisen hyväksyntänsä. Keskuksessa saat majoituksen, suojelua, sairaanhoitoa, ruokaa, psyykkistä tukea ja oikeudellista apua maksutta.
- Jos olet ihmiskaupan uhri, sinut voidaan majoittaa uhrien suojelukeskukseen. Majoitusta saa tavallisesti kymmenen päivän ajan, mutta tuomioistuin voi jatkaa oleskelua oikeudenkäynnin päättymiseen asti. Tarvittaessa poliisi antaa oikeudenkäynnin aikana fyysistä suojelua. Jos olet ihmiskaupan uhri, tuomioistuinkäsittely pidetään suljetuin ovin.

Jos katsot olevasi vaarassa, sinun on ilmoitettava tästä poliisille, syyttäjälle tai tuomarille ja annettava mahdollisimman paljon asiaa koskevia tietoja.

Edellä mainitut toimenpiteet ovat toteutettavissa sekä esitutkinta- että oikeudenkäyntivaiheessa.

Kuka voi suojella minua?

Saat suojelua Romanian poliisilta.

Arvioidaanko tilannettani sen selvittämiseksi, voiko rikoksentehtijä aiheuttaa minulle lisävahinkoa?

Jos olet oikeudenkäynnin päätyttyä yhä vaarassa, oikeusviranomaiset harkitsevat asettamistasi todistajansuojeluohjelmaan, ellei jo ole tällaisen ohjelman piirissä.

Ihmiskaupan uhrien osalta riskinarvioinnin tekevät poliisin erityisyksiköt.

Arvioidaanko tilannettani sen selvittämiseksi, voiko minulle aiheutua lisävahinkoa rikosoikeudenkäyntimenettelyn vuoksi (rikostutinnan ja oikeudenkäynnin aikana)?

Kyllä, tilanteesi voidaan arvioida. Esimerkiksi tiettyjen rikoslajien (kuten lähisuhdeväkivalta, raiskaus ja seksuaalinen väkivalta) uhrien kuulustelujoina toimii vain uhrin kanssa samaa sukupuolta olevia henkilöitä, jos uhri tätä pyytää.

Asianomistajaa kuulustellaan toisen kerran vain, jos se on rikosoikeudellisen menettelyn kannalta ehdottoman välttämätöntä, jotta vältetään lisävahingon aiheuttaminen uhrille.

Jotta vältetään oikeusviranomaisten toistuvista kuulusteluista uhrille aiheutuva lisävahinko, rikosoikeudellista menettelyä sääntelevässä lainsäädännössä edellytetään myös, että rikosilmoituksen tehnyttä vahinkoa kärsinyttä osapuolta on kuultava välittömästi tai, jos tämä ei ole mahdollista, mahdollisimman pian rikosilmoituksen tekemisen jälkeen.

Toinen toimenpide uhrin hyväksi on se, ettei hänelle ilmoiteta rikoksentehtijän vapauttamisesta, ellei hän ole sitä erityisesti pyytänyt.

Millaista suojelua erittäin haavoittuvassa asemassa olevat uhrin voivat saada?

Jos olet haavoittuvassa asemassa oleva uhri, voit hyötyä edellä olevissa todistajansuojelua koskevissa vastauksissa esitetystä suojelutoimenpiteistä.

Olen alaikäinen – onko minulla erityisiä oikeuksia?

Jos olet alaikäinen ja joutunut hyväksikäytön, väkivallan, pahoinpitelyn, laiminlyönnin tai kaltoinkohtelun uhriksi, rikoksesta voi ilmoittaa poliisille kuka tahansa, myös sinä itse.

Alaikäisiä pidetään lähtökohtaisesti haavoittuvassa asemassa olevina uhreina ja viranomaisten on kerrottava sinulle suojelutoimenpiteistä, joita voit saada.

Alaikäiset voivat saada apua kansalliselta lastensuojelu- ja adoptioviranomaiselta. Jos olet vaarassa, voit hakea määräystä majoittamisestasi turvalliseen paikkaan (kuten toiseen perheeseen tai erityiseen keskukseseen).

Jos sinut kutsutaan esitutkinnasta vastaavien elinten kuulusteltavaksi ja olet alle 14-vuotias, vanhempiesi tai holhoojasi on oltava läsnä. Jos vanhempasi tai holhoojasi ovat osallisia rikosoikeudellisessa menettelyssä tai jos lausuntoosi vaikuttaminen saattaa olla heidän etujensa mukaista, sinua kuullaan jonkun sukulaisesi tai poliisin/syyttäjän/tuomarin nimittämän muun henkilön läsnä ollessa.

Lisäksi oikeusviranomaiset voivat päättää, että apunasi kuulusteluissa on psykologi. Voit pyytää tätä oikeusviranomaisilta.

Kuulustelu on nauhoitettava, ja jos tämä ei ole mahdollista, siitä on kirjoitettava raportti.

Sinulla on oikeus siihen, että sinua kuulustelee sama henkilö tähän erityisesti suunnitelluissa/mukautetuissa tiloissa, jos sellaisia on käytettävissä.

Tiettyjä rikoslajeja tutkittaessa kuulustelijana voi toimia uhrin kanssa samaa sukupuolta oleva henkilö. Kuulusteluissa voi myös olla läsnä valitsemasi henkilö.

Sinulla on oikeus asianajajaan oikeudenkäynnin aikana. Jos sinulla ei ole asianajajaa, tuomioistuin auttaa sinua löytämään asianajajan. Jos perheesi ei pysty maksamaan asianajopalkkiota, sinulla on oikeus maksuttomaan oikeusapuun.

Perheenjäseneni kuoli rikoksen takia – mitkä ovat oikeuteni?

Rikoslain 188 ja 189 §:n mukaisen murhan ja törkeän murhan sekä kuolemaan johtaneen tahallisen rikoksen uhrina kuolleen henkilön puolisoilla, lapsella tai huollettavalla on oikeus maksuttomaan oikeusapuun ja valtion maksamaan taloudelliseen korvaukseen.

Maksutonta oikeusapua voivat saada myös muiden kuin edellä mainittujen rikoslajien uhrin, jos uhrin kuukausitulot perheenjäsenistä kohden eivät ylitä hallituksen sille vuodelle määrittämää vähimmäisbruttopalkkaa, jona maksutonta oikeusapua koskeva hakemus tehdään.

Perheenjäseneni joutui rikoksen uhriksi – mitkä ovat oikeuteni?

Ks. edellä esitetyt tiedot.

Voinko osallistua sovitteluun? Millä ehdoin? Olenko turvassa sovittelun aikana?

Sovittelu on mahdollinen vain rikoslaissa luetelluissa lievissä rikoksissa. Menettelyä voidaan käyttää vain, jos sekä sinä että rikoksen tekijä suostutte osallistumaan siihen. Sovittelumenettelyn aikana sinut kutsutaan useisiin tapaamisiin rikosentekijän kanssa, jotta voidaan keskustella sovintomahdollisuuksista. Tapaamisissa on mukana henkilö, jota kutsutaan sovittelijaksi. Jos menettely päättyy sovintoon, voit peruuttaa kanteesi rikosentekijää vastaan ja asian käsittely lopetetaan. Muussa tapauksessa, jos menettely ei onnistu, rikosoikeudellinen menettely jatkuu, ikään kuin sovittelua ei olisi aloitettukaan.

Mistä löydän säädöksen, oikeuteni on vahvistettu?

- Lak 135/2010 (rikosprosessilaki) sellaisena kuin se on muutettuna ja täydennettynä (*Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală*)
- Laki 678/2001 ihmiskaupan ehkäisystä ja torjunnasta (*Legea nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane*)
- Hallituksen päätös 1216/2001 ihmiskaupan ehkäisyä ja torjuntaa koskevan kansallisen toimintasuunnitelman hyväksymisestä (*Hotărârea de Guvern nr. 1.216/2001 privind aprobarea Planului național de acțiune pentru combaterea traficului de ființe umane*)
- Laki 211/2004 toimenpiteistä rikoksen uhrien suojelemiseksi sellaisena kuin se on muutettuna ja täydennettynä (*Legea 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea protecției victimelor infracțiunilor*)
- Hallituksen 10. lokakuuta 2007 tekemä päätös 1238 ihmiskaupan uhrien erityisiä tukipalveluja koskevien kansallisten standardien hyväksymisestä (*Hotărârea Guvernului nr. 1238 din 10 octombrie 2007 pentru aprobarea Standardelor naționale specifice pentru serviciile specializate de asistență a victimelor traficului de persoane*)
- Laki nro 217/2003 lähisuhdeväkivallan ehkäisemisestä sellaisena kuin se on muutettuna ja täydennettynä (*Legea 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie*)
- Laki 272/2004 lapsen oikeuksien edistämisestä ja suojelemisesta sellaisena kuin se on muutettuna ja täydennettynä (*Legea 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului*)
- Laki 682/2002 todistajien suojelusta sellaisena kuin se on muutettuna ja täydennettynä (*Legea 682/2002 privind protecția martorilor*)
- Laki 192/2006 sovittelusta ja sovittelijan ammatin järjestämisestä sellaisena kuin se on muutettuna ja täydennettynä (*Legea 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator*)

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole

vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Näiden sivujen kansallisesta sisällöstä vastaavat jäsenvaltiot päivittävät parhaillaan sivuja Britannian EU-erosta johtuvien muutosten vuoksi. Kaikki sivut eivät välttämättä ole vielä ajan tasalla, mutta tiedot korjataan aikanaan.

Päivitetty viimeksi: 30/11/2018

2 - Rikosilmoituksen tekeminen ja rikoksen uhrin oikeudet rikostutkinnan tai oikeudenkäynnin aikana

Miten rikoksesta ilmoitetaan?

Jos olet joutunut rikoksen uhriksi, voit ilmoittaa siitä poliisille (tai syyttäjälle) suullisesti tai kirjallisesti. Voit myös pyytää jotakuta toista ilmoittamaan rikoksesta puolestasi, mutta tällöin sinun on annettava kyseiselle henkilölle kirjallinen valtuutus. Kirjallinen ja allekirjoitettu valtuutus liitetään asiaa koskeviin asiakirjoihin.

Myös puolisesi, lapsesi sekä asianajajasi voivat tehdä rikosilmoituksen puolestasi. Jos olet joutunut lähisuhdeväkivallan uhriksi, kuka tahansa perheenjäsen voi ilmoittaa rikoksesta poliisille.

Voit tehdä rikosilmoituksen myös, jos olet rikoksen johdosta kuolleen uhrin puoliso tai aikuinen lapsi.

Suullista rikosilmoitusta varten sinun on mentävä poliisiasemalle. Rikosilmoituksen vastaan ottava poliisi kirjaa ilmoituksen ja pyytää sinua allekirjoittamaan sen. Myös kirjalliset rikosilmoitukset on allekirjoitettava.

Rikosilmoituksessa sinun on ilmoitettava nimesi, ammattisi ja kotiosoitteesi sekä annettava yksityiskohtainen kuvaus tapahtumista. Jos tunnet rikoksentehtäjän, sinun on annettava kaikki hallussasi olevat tiedot rikoksentehtäjästä sekä tapaukseen liittyvä mahdollinen todistusaineisto. Voit myös rikostutkinnan aikana antaa asiaa koskevia lisätietoja.

Jos et osaa romaniaa, voit tehdä rikosilmoituksen jollain osaamallasi kielellä, ja oikeusviranomainen käännettää sen. Tässä tapauksessa voit pyytää, että mahdollisesti saamasi haaste laaditaan jollain osaamallasi kielellä.

Miten saan tietää, millä tavoin asia etenee?

Rikosilmoituksesi perusteella poliisi siirtää asian syyttäjälle, joka antaa sille asianumeron.

Tehtyäsi rikosilmoituksen voit tarkistaa asian etenemisen tekemällä tätä koskevan kirjallisen pyynnön, joka sisältää Romaniassa olevan osoitteen tai sähköpostiosoitteen tai sähköisen viestipalvelun osoitteen, johon viranomaiset voivat lähettää tiedot.

Jos syyttäjä päättää viedä asian tuomioistuimeen, sinulla on oikeus tutustua asiakirja-aineistoon tuomioistuimen tiloissa tuomioistuinkäsittelyn aikana. Lisäksi sinut kutsutaan saapumaan oikeuteen.

Voinko saada oikeusapua (tutkinnan tai oikeudenkäynnin aikana)? Millä ehdoin?

Jos olet asianomistaja, sinulla on oikeus saada oikeudellista apua tai edustaja.

a. Sinulla on oikeus saada koko rikosasian käsittelyn ajan apua valitsemaltasi oikeudenkäyntiavustajalta, jonka palkkion sinä maksat. Jos rikoksentehtäjä tuomitaan, voit periä oikeudenkäyntiavustajasta sinulle aiheutuneet kulut rikoksentehtäjältä.

b. Voit käyttää halutessasi edustajaa koko rikosasian käsittelyn ajan, paitsi jos läsnäolosi on pakollista tai syyttäjä, tuomari tai tuomioistuin katsoo sen tarpeelliseksi (esimerkiksi kuulemista varten).

c. Tietyissä tapauksissa oikeusapua voidaan rikosoikeudenkäynneissä antaa maksutta:

- jos syyttäjä tai tuomari katsoo, ettet pysty itse hoitamaan puolustustasi, eikä sinulla ole palkattua oikeudenkäyntiavustajaa
- jos olet alaikäinen etkä ole vielä saanut täyttä oikeustoimikelpoisuutta (avioliiton tai tuomioistuimen päätöksen perusteella)
- jos olet joutunut seuraavien rikosten uhriksi: murhan yritys tai törkeä murhan yritys, ruumiinvamma, uhrin ruumiinvamman aiheuttavat tahalliset rikokset (ruumiinvamma määritellään rikoslaissa), raiskaus, seksuaalinen väkivalta, yhdyntä alaikäisen kanssa tai alaikäisen seksuaalinen hyväksikäyttö
- jos olet murhan, törkeän murhan tai muun tahallisen rikoksen uhrina kuolleen henkilön puoliso, lapsi tai huollettavana ollut henkilö
- pyynnöstä, jos olet muiden kuin edellä mainittujen rikosten uhri ja jos kuukausittolasi perheenjäsentä kohden eivät ylitä kansallista vähimmäiskuukausipalkkaa. Hakemus maksuttomasta oikeusavusta on jätettävä tuomioistuimeen, jonka lainkäyttöalueella asut.

Tällaisissa tapauksissa voit saada maksutonta oikeusapua vain, jos olet ilmoittanut rikoksesta poliisille 60 päivän kuluessa sen sattumisesta tai, jos et voinut ilmoittaa rikoksesta, 60 päivän kuluessa siitä, kun olosuhteet, jotka estivät tekemästä rikosilmoitusta ajoissa, päättyivät.

Jos haluat saada maksutonta oikeusapua, sinun on jätettävä sitä koskeva hakemus syyttäjälle tai tuomioistuimelle, joka hoitaa tarvittavat järjestelyt. Maksutonta oikeusapua saa oikeudenkäynnin päättymiseen asti.

Voinko vaatia (tutkintaan/oikeudenkäyntiin osallistumisesta aiheutuvien) kulujen korvaamista? Millä ehdoin?

Voit vaatia oikeudenkäyntikulujesi korvaamista. Tuomioistuin päättää, mikä osa kuluistasi on korvattava ja kuka ne maksaa.

Jos osallistut menettelyyn asianomistajana tai siviilikannetta ajavana asianosaisena (jos siviilikanteesi otetaan käsiteltäväksi) ja vastaaja tuomitaan syylliseksi, hänet määrätään korvaamaan oikeudenkäyntikulusi (vaikka hänelle ei tietyistä syistä määrättäisi rangaistusta).

Voinko valittaa, jos juttuani ei viedä oikeuteen?

Jos syyttäjä päättää lopettaa asian käsittelyn ilman oikeudenkäyntiä, voit hakea hänen päätökseensä muutosta 20 päivän kuluessa siitä, kun sait jäljennöksen päätöksestä. Muutoksenhaku on tehtävä ylemmälle syyttäjälle.

Jos ylempi syyttäjä hylkää valituksesi, ylemmän syyttäjän päätökseen voi hakea muutosta esitutkinnasta vastaavalta tuomarilta tai lainkäyttöalueen piirituomioistuimelta.

Voinko osallistua oikeudenkäyntiin?

Voit osallistua rikosoikeudenkäyntiin

uhrina (asianomistajana)

Jos olet loukkaantunut rikoksen vuoksi, voit osallistua oikeudenkäyntiin uhrina ja sinulla on joukko jäljempänä tarkemmin esitettäviä menettelyllisiä oikeuksia.

todistajana

Jos et halua osallistua rikosoikeudenkäyntiin asianomistajana, sinun on ilmoitettava tästä asiaa käsittelevälle oikeuselimelle, joka voi silti kutsua sinut kuultavaksi todistajana, jos se katsoo tämän tarpeelliseksi. Jos sinut kutsutaan todistajaksi, sinun on saavuttava oikeuteen ja kerrottava kaikki, mitä tapauksesta tiedät.

siviilikannetta ajavana asianosaisena

Jos haluat vaatia korvausta rikoksen aiheuttamista vahingoista, sinun on nostettava siviilikanne, jolloin sinusta tulee rikosoikeudenkäynnissä siviilikannetta ajava asianosainen.

Tuomioistuinkäsittelyt ovat yleensä julkisia, ja voit olla niissä läsnä siitä riippumatta, missä asemassa osallistut oikeudenkäyntiin. Tuomioistuin voi kuitenkin päättää suorittaa käsittelyn suljetuin ovin, jos tähän päätökseen on riittävät perusteet. Siinä tapauksessa voit osallistua käsittelyyn vain, jos olet asianomistaja tai siviilikannetta ajava asianomainen.

Läsnäolosi oikeussalissa on pakollista vain, jos sinut on kutsuttu kuultavaksi (esimerkiksi todistajana).

Mikä on virallinen asemani oikeusjärjestelmässä? Olenko tai voinko päättää olla esimerkiksi uhri, todistaja, siviilikannetta ajava asianosainen tai syytetty ajava asianomistaja?

Jos olet joutunut rikoksen uhriksi, sinulla voi olla oikeusjärjestelmässä jokin seuraavista rooleista:

Uhri (asianomistaja)

Jos olet loukkaantunut rikoksen vuoksi, voit osallistua oikeudenkäyntiin uhrina ja sinulla on joukko jäljempänä tarkemmin esitettäviä menettelyllisiä oikeuksia.

Siviilikannetta ajava asianosainen

Jos haluat vaatia korvausta rikoksen aiheuttamista vahingoista, voit nostaa siviilikanteen, jolloin sinusta tulee rikosoikeudenkäynnissä siviilikannetta ajava asianosainen.

Todistaja

Jos et halua osallistua rikosoikeudenkäyntiin asianomistajana, sinun on ilmoitettava tästä asiaa käsittelevälle oikeuselimelle, joka voi silti kutsua sinut kuultavaksi todistajana, jos se katsoo tämän tarpeelliseksi. Tässä tapauksessa sinut kutsutaan kuultavaksi ja sinua pyydetään antamaan tarkkoja tietoja tapahtuneesta. Kuultavaksi saapuminen on pakollista, jos sinut on kutsuttu oikeuteen tätä varten.

Mitkä ovat oikeuteni ja velvollisuuteni todistajana?

Jos osallistut rikosoikeudenkäyntiin *asianomistajana* / *siviilikannetta ajavana asianosaisena*, sinulla on useita menettelyllisiä oikeuksia:

Esitutinnan aikana:

– Sinulla on oikeus vaatia korvausta rikoksen aiheuttamista vahingoista. Tätä varten sinusta on tultava rikosoikeudenkäynnissä siviilikannetta ajava asianosainen tai nostettava erillinen siviilikanne. Sinusta voi tulla siviilikannetta ajava asianosainen milloin tahansa esitutinnan aikana.

Tätä varten sinun täytyy joko pyytää sitä suullisesti poliisilta tai syyttäjältä tai jättää asiaa koskeva kirjallinen hakemus poliisille tai asiaa käsittelevälle syyttäjälle. Hakemuksessa on täsmennettävä, mitä korvauksia vaadit, ja esitettävä niiden perustelut ja asiaan liittyvät todisteet.

Ensimmäisessä kuulustelussa syyttäjä tai poliisi ilmoittaa sinulle, että voit osallistua oikeudelliseen menettelyyn siviilikannetta ajavana asianosaisena.

– Sinulla on oikeus vaatia oikeudenkäyntikulujen korvaamista. Tuomioistuin päättää, mikä osa kuluistasi on korvattava ja kuka ne maksaa.

Jos osallistut menettelyyn asianomistajana tai siviilikannetta ajavana asianosaisena (jos siviilikanteesi otetaan käsiteltäväksi) ja vastaaja tuomitaan syylliseksi, hänet määrätään korvaamaan oikeudenkäyntikulusi (vaikka hänelle ei tietyistä syistä määrättäisi rangaistusta).

– Sinulla on oikeus saada tietoja tutkinnan etenemisestä ja, mikäli syyttäjä päättää olla viemättä asiaa oikeuteen, jäljennös tällaisesta päätöksestä. Tätä varten sinun esitettävä pyyntö asiaa käsittelevälle poliisille tai syyttäjälle ja ilmoitettava Romaniassa oleva osoite, sähköpostiosoite tai sähköisen viestipalvelun osoite, johon tiedot voidaan lähettää. Jos syyttäjä päättää viedä asian oikeuteen, sinut kutsutaan tuomioistuimeen.

– Sinulla on oikeus käänös- ja tulkkauspalveluihin, jos et osaa romaniaa. Jos et osaa romaniaa, sinulla on oikeus maksuttomaan tulkkiin koko oikeudenkäynnin ajan.

– Voit käyttää apunasi asianajajaa koko rikosasian käsittelyn ajan. Tietyissä tapauksissa (esimerkiksi jos syyttäjä katsoo, ettet pysty itse hoitamaan puolustustasi, tai olet alaikäinen etkä vielä täysin oikeustoimikelpoinen, jos olet joutunut tiettyjen rikosten uhriksi tai jos tulosi eivät ylitä tiettyä rajaa – ks. edellisen kysymyksen vastaus) sinulla on oikeus maksuttomaan oikeusapuun.

– Sinulla on oikeus käyttää edustajaa koko rikosasian käsittelyn ajan, paitsi jos läsnäolosi on pakollista tai syyttäjä, tuomari tai tuomioistuin katsoo sen tarpeelliseksi (esimerkiksi kuulemista varten).

– Sinulla tai avustajallasi on oikeus tutustua asiakirja-aineistoon. Asiakirjoihisi tutustumista varten on kuitenkin olemassa erityisiä sääntöjä, jotka syyttäjänviraston kirjaamo ilmoittaa sinulle.

– Sinulla on oikeus saada asiaa käsittelevältä poliisilta tai syyttäjältä kutsu tulla kuulusteltavaksi. Voit pyytää, että mukaasi kuulusteluun tulee mahdollinen oikeudellinen avustajasi ja valitsemasi henkilö, jonka läsnäolon kuulustelussa katsot hyödylliseksi. Oikeuselin voi hylätä pyyntösi vain perustelluista syistä.

Jos ilmoitat rikoksen, joka on tehty sinua vastaan, oikeuselimen on kuultava sinua välittömästi. Jos tämä ei ole mahdollista, sinua olisi kuultava mahdollisimman pian rikosilmoituksen tekemisen jälkeen.

Jos olet joutunut lähisuhdeväkivallan, raiskauksen tai muun tyyppisen seksuaalisen väkivallan, alaikäisen kaltoinkohtelun, häirinnän, seksuaalisen häirinnän tai muun sellaisen rikoksen uhriksi, jonka vuoksi sinun on suojeltava yksityisyyttäsi, voit pyytää, että sinua kuulestelee henkilö, joka on samaa sukupuolta kuin sinä. Oikeuselin voi hylätä pyyntösi vain perustelluista syistä.

– Sinulla on oikeus esittää todisteita ja muita asian ratkaisemiseen liittyviä väitteitä. Voit tehdä tämän kuulustelun yhteydessä tai erillisellä hakemuksella, joka jätetään asiaasi käsittelevälle oikeuselimelle.

– Jos rikoksentekeijä on ollut tutkintavankeudessa ja vapautetaan, sinulla on oikeus saada tietää hänen vapauttamisestaan. Ensimmäisessä kuulustelussa sinulle kerrotaan tästä oikeudesta ja sinulta kysytään, haluatko saada ilmoituksen rikoksentekeijän vapauttamisesta.

– Voit hakea muutosta asiaasi liittyviin oikeustoimiin. Muutosta on haettava asian syyttäjältä, jos oikeustoimen toteutti poliisi, tai ylemmältä syyttäjältä, jos sen toteutti asiaasi käsittelevä syyttäjä.

Jos haet muutosta syyttäjän päätökseen lopettaa rikosasian käsittely ja valituksesi hylätään, voit hakea muutosta tähän päätökseen esitutkinnasta vastaavalta tuomarilta.

Oikeudenkäynnin aikana:

– Sinulla on oikeus vaatia korvausta rikoksen aiheuttamista vahingoista. Tätä varten sinusta on tultava rikosoikeudenkäynnissä siviilikannetta ajava asianosainen tai nostettava erillinen siviilikanne.

Jos olet osallistunut esitutkintaan siviilikannetta ajavana asianosaisena, voit säilyttää saman aseman oikeudenkäynnissä.

Jos et ole osallistunut esitutkintaan siviilikannetta ajavana asianosaisena, sinusta voi silti ennen tuomioistuinkäsittelyn aloittamista tulla oikeudenkäynnissä siviilikannetta ajava asianosainen. Sinulle ilmoitetaan tästä, kun sinut kutsutaan ensimmäiseen tuomioistuinkäsittelyyn.

Voit pyytää saada osallistua oikeudenkäyntiin siviilikannetta ajavana asianosaisena suullisesti tuomioistuimessa tai kirjallisella hakemuksella. Hakemuksessa on täsmennettävä, mitä korvauksia vaadit, ja esitettävä niiden perustelut ja asiaan liittyvät todisteet.

– Sinulla on oikeus vaatia oikeudenkäyntikulujen korvaamista. Tuomioistuin päättää, mikä osa kuluistasi on korvattava ja kuka ne maksaa.

Jos osallistut menettelyyn asianomistajana tai siviilikannetta ajavana asianosaisena (jos siviilikanteesi otetaan käsiteltäväksi) ja vastaaja tuomitaan syylliseksi, hänet määrätään korvaamaan oikeudenkäyntikulusi (vaikka hänelle ei tietyistä syistä määrättäisi rangaistusta).

– Sinulla on oikeus käänös- ja tulkkauksipalveluihin, jos et osaa romaniaa. Jos et osaa romaniaa, sinulla on oikeus maksuttomaan tulkkiin koko rikosasian käsittelyn ajan.

– Voit käyttää apunasi asianajajaa koko rikosasian käsittelyn ajan. Tietyissä tapauksissa (esimerkiksi jos syyttäjä katsoo, ettei pysty itse hoitamaan puolustustasi, tai olet alaikäinen etkä vielä täysin oikeustoimikelpoinen, jos olet joutunut tiettyjen rikosten uhriksi tai jos tulosi eivät ylitä tiettyä rajaa – ks. edellisen kysymyksen vastaus) sinulla on oikeus maksuttomaan oikeusapuun.

– Sinulla on oikeus käyttää edustajaa koko rikosasian käsittelyn ajan, paitsi jos läsnäolosi on pakollista tai syyttäjä, tuomari tai tuomioistuin katsoo sen tarpeelliseksi (esimerkiksi kuulemista varten).

– Sinulla tai avustajallasi on oikeus tutustua asiakirja-aineistoon. Asiakirjoihisi tutustumista varten on kuitenkin olemassa erityisiä sääntöjä, jotka tuomioistuimen kirjaamo ilmoittaa sinulle.

– Sinulla on oikeus tulla kuulluksi tuomioistuinkäsittelyssä. Tuomioistuin kutsuu sinut saapumaan käsittelyyn, ja sinulta kysytään rikokseen liittyviä kysymyksiä. Sinua pyydetään myös kertomaan kaiken muistamasi tapahtuneesta.

– Sinulla on oikeus esittää kysymyksiä vastaajalle, todistajalle ja asiantuntijoille, kun heitä kuullaan.

– Sinulla on oikeus esittää vastaväitteitä ja päätelmiä asiaan liittyvistä rikosoikeudellisista seikoista.

– Sinulla on oikeus esittää todisteita ja muita asian ratkaisemiseen liittyviä väitteitä.

– Jos rikoksentekeijä on ollut tutkintavankeudessa tai tuomittu rangaistukseen, sinulla on oikeus saada tietää hänen vapauttamisestaan. Jos et ole pyytänyt saada ilmoitusta rikoksentekeijän vapauttamisesta esitutkinnan ensimmäisessä kuulustelussa, jossa sinulle kerrottiin tästä oikeudesta, voit pyytää sitä vielä oikeudenkäynnin aikana joko suullisesti tuomioistuimessa tai kirjallisesti.

– Kun tuomio on annettu, se annetaan sinulle tiedoksi ja sinulla on oikeus hakea siihen muutosta.

Rikosoikeudellisen menettelyn asianomistajalla, siviilikannetta ajavalla asianosaisella tai todistajalla on myös useita velvollisuuksia, jotka johtuvat oikeuselinten tarpeesta selvittää totuus asiassa ja asettaa rikoksentekeijä vastuuseen:

– Sinulla on velvollisuus saapua poliisin, syyttäjän tai tuomarin kuultavaksi aina kun sinut kutsutaan antamaan lausumia.

– Sinulla on velvollisuus kertoa kaikki tietämäsi tapahtuneesta; sinun on syytä tietää, että jos annat oikeuselimille harhaanjohtavia tietoja, sinut voidaan asettaa syytteeseen ja tuomita perättömästi lausumasta. Jos olet vastaajan puoliso tai lähisukulainen, voit kieltäytyä antamasta lausumia. Voit myös kieltäytyä vastaamasta kysymyksiin, jotka liittyvät sinulle uskottuun ammattisalaisuuteen.

– Sinulla on velvollisuus ilmoittaa oikeuselimille mahdollinen osoitteenmuutos, jotta ne voivat lähettää sinulle kutsuja ja mahdollisia ilmoituksia menettelystä.

– Sinun on käytäydyttävä asiallisesti ja osoitettava kunnioitusta tuomioistuinkäsittelylle. Muussa tapauksessa tuomioistuin voi määrätä sinut poistettavaksi oikeussalista.

Sekä esitutinnan että tuomioistuinkäsittelyn aikana sinulla on oikeus suojelutoimenpiteisiin, jos oikeuselimet katsovat, että saatat olla vaarassa tai jos olet joutunut tiettyjen rikosten uhriksi, jotka saattavat vaikuttaa yksityisyydensuojaasi tai ihmisarvoosi.

Sinun on erittäin tärkeää tietää, että jos oikeuselimet katsovat, että saatat olla vaarassa tai yksityisyydensuojasi tai ihmisarvosasi saattavat vaarantua antamiesi tietojen vuoksi tai muista syistä, ne voivat toteuttaa joko pyynnöstäsi tai oma-aloitteisesti tiettyjä toimenpiteitä suojelusi varmistamiseksi. Tällaisia toimenpiteitä ovat muun muassa seuraavat:

- valvonta tai vartiointi kotonasi tai väliaikaisessa asunnossasi
- poliisisaattue ja suojelu sinun tai perheenjäseniesi matkoilla
- henkilöllisyytesi salaaminen
- kuulemisesi audiovisuaalisten apuvälineiden avulla siten, ettei sinun tarvitse olla läsnä oikeudessa, ja äänesi ja kuvasi vääristäminen, jos muut toimenpiteet eivät riitä
- tuomioistuinkäsittelyn järjestäminen suljetuin ovin kuulemisesi aikana.

Tuomari voi päättää pitää käsittelyn suljetuin ovin, jos tämä katsotaan tarpeelliseksi, jotta sinua voidaan suojella tuomioistuinkäsittelyn ajan. Voit myös pyytää tuomaria julistamaan käsittelyn suljetuksi.

Lisäksi tuomioistuin voi tuomioistuinkäsittelyn aikana kieltää sellaisten tekstien, piirrosten tai kuvien julkaisemisen, jotka saattavat paljastaa henkilöllisyytesi.

Jos olet *todistaja*, sinulla on oikeus myös muihin erityisiin todistajansuojelutoimenpiteisiin. Jos katsot olevasi vaarassa, sinun on ilmoitettava tästä poliisille, syyttäjälle tai tuomarille ja annettava mahdollisimman paljon asiaa koskevia tietoja.

Voinko antaa oikeudenkäynnissä lausunnon tai esittää todisteita? Millä ehdoin?

Kyllä. Jos olet päättänyt osallistua oikeudenkäyntiin, sekä syyttäjä/poliisi että tuomari voivat kuulla sinua asianomistajana / siviilikannetta ajavana asianosaisena.

Syyttäjä tai poliisi kutsuu sinut kuulusteltavaksi poliisin/syyttäjän toimitiloihin, ja oikeudenkäynnin aikana sinut kutsutaan kuultavaksi tuomioistuinkäsittelyssä.

Mitä tietoja saan oikeudenkäynnin aikana?

Esitutinnan aikana voit saada tietoja asian etenemisestä ja jäljennöksen syyttäjän päätöksestä, joka koskee sitä, onko asia syytä viedä oikeuteen. Tätä varten sinun esitettävä pyyntö asiaa käsittelevälle poliisille tai syyttäjälle ja ilmoitettava Romaniassa oleva osoite, sähköpostiosoite tai sähköisen viestipalvelun osoite, johon tiedot voidaan lähettää.

Oikeudenkäynnin aikana sinut kutsutaan ensimmäiseen käsittelyyn ja sinulle ilmoitetaan, että voit osallistua menettelyyn siviilikannetta ajavana asianosaisena. Sinulle ei lähetetä kutsuja seuraaviin käsittelyihin. Osallistumalla tuomioistuinkäsittelyihin tai tutustumalla asiakirjoihin saat tietoa asian etenemisestä ja seuraavien käsittelyjen ajankohdista. Saat kuitenkin kutsun aina, kun sinua on kuultava.

Kun tuomio on annettu, sinulle toimitetaan jäljennös siitä.

Jos et osaa romaniaa, tuomiopöytäkirja (selonteko tuomioistuimen tuomiosta ilman laajoja perusteluja) toimitetaan sinulle kielellä, jota ymmärrät. Perustelut toimitetaan sinulle romaniaksi, ja voit käyttää saatavilla olevia tulkkaukspalveluja niiden kääntämiseksi.

Onko minulla mahdollisuus tutustua tuomioistuimen asiakirja-aineistoon?

Kyllä, sinulla tai avustajallasi on oikeus tutustua asiakirja-aineistoon. Tätä varten sinun on mentävä syyttäjänviraston tai tuomioistuimen kirjaamoon, jossa sinua koskevia asiakirjoja säilytetään, ja tehtävä tätä koskeva hakemus.

Asiakirjoihisi tutustumista varten on kuitenkin olemassa erityisiä sääntöjä, jotka kirjaamo ilmoittaa sinulle.

Sinulla on oikeus saada tietoja todistajansuojeluohjelmaan hyväksymistä koskevista edellytyksistä ja menettelystä.

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Näiden sivujen kansallisesta sisällöstä vastaavat jäsenvaltiot päivittävät parhaillaan sivuja Britannian EU-erosta johtuvien muutosten vuoksi. Kaikki sivut eivät välttämättä ole vielä ajan tasalla, mutta tiedot korjataan aikanaan.

Päivitetty viimeksi: 30/11/2018

3 - Rikoksen uhrin oikeudet oikeudenkäynnin jälkeen

Voiko tuomioistuimen päätökseen hakea muutosta?

Tuomioistuin antaa oikeudenkäynnin lopuksi päätöksen (tuomion), jonka tuloksena voi olla vastaajan tuomitseminen tai vapauttaminen, tuomion täytäntöönpanosta luopuminen, täytäntöönpanon lykkääminen tai rikosoikeudenkäynnin lopettaminen. Tuomio julistetaan julkisessa istunnossa. Jos osallistut oikeudenkäyntiin uhrina ja/tai siviilikanteen nostaneena asianomaisena, tuomioistuimen päätöksestä lähetetään jäljennös postitse.

Jos et ole tyytyväinen tuomioistuimen päätökseen, voit hakea siihen muutosta. Muutoksenhaun voi tehdä ainoastaan, jos on osallistunut oikeudenkäyntiin uhrina tai siviilikanteen nostaneena asianomaisena.

Myös todistaja voi hakea muutosta oikeuskuluihin ja korvauksiin, joihin hänellä on oikeus.

Jos olet uhri tai siviilikanteen asianosainen, muutoksenhaku on tehtävä 10 päivän kuluessa päätöstä koskevien pöytäkirjojen jäljennöksen toimittamisesta.

Jos olet todistaja, muutoksenhaun voi tehdä heti kun päätös oikeuskuluista ja korvauksista on annettu, ja se on tehtävä viimeistään 10 päivän kuluttua siitä kun asia on ratkaistu tuomiolla tai tapauksen mukaan siitä kun oikeuskuluista tai korvauksista annettu tuomio on toimitettu tiedoksi.

Muutoksenhaku on tehtävä kirjallisesti ja allekirjoitettava. Se toimitetaan samaan tuomioistuimeen, jonka antamaan päätökseen muutosta haetaan.

Otettuaan muutoksenhaun vastaan tuomioistuin lähettää sen ylempään oikeusasteeseen, joka on toimivaltainen ratkaisemaan sen. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätös sisältää tiedot muutoksenhausta ja siihen liittyvistä määräajoista.

Mitkä ovat uhrin oikeudet tuomion antamisen jälkeen?

Rikosoikeudelliset päätökset pannaan täytäntöön sen jälkeen kun kaikista muutoksenhauista on tehty lopullinen päätös. Kun tuomio pannaan täytäntöön, uhrin osuus oikeuskäsittelyssä päättyy. Jos uhri on todistajansuojeluohjelmassa, ohjelmaan voi osallistua siihen asti kunnes tuomioistuin päättää, että vaara on ohi.

Onko uhrilla oikeus saada tukea tai suojelua oikeudenkäynnin jälkeen? Kuinka kauan?

Tukitoimenpiteenä annetaan maksutta psykologista neuvontaa enintään kolmen kuukauden ajan, ja jos uhri on alle 18-vuotias, enintään kuuden kuukauden ajan.

Todistajansuojeluohjelman suojelutoimenpiteet voivat jatkua myös oikeudenkäynnin päättymisen jälkeen. Tuomioistuin päättää niiden kestosta.

Mitä tietoja uhrille annetaan siinä tapauksessa, että rikosentekijä tuomitaan?

Jos rikosentekijä tuomitaan, uhrilla on oikeus saada seuraavat tiedot: annetun rangaistuksen tyyppi ja kesto (tuomio julistetaan julkisessa istunnossa ja annetaan tiedoksi uhrille myöhemmin) sekä tieto siitä, jos rikosentekijä pakenee rangaistuslaitoksesta tai vapautetaan mistä tahansa syystä, mikäli uhri on pyytänyt näitä tietoja.

Ilmoitetaanko uhrille, jos rikosentekijä vapautuu (myös ennen määräaikaa tai ehdonalaan) tai pakenee vankilasta?

Kyllä, mikäli uhri on pyytänyt näitä tietoja oikeusviranomaisilta. Katso edellä oleva vastaus.

Voiko uhri osallistua vapauttamista tai ehdonalaiseen pääsyä koskevien päätösten tekemiseen? Voiko uhri esimerkiksi antaa tässä yhteydessä lausunnon tai hakea päätöksiin muutosta?

Uhrin rooli rikosoikeudenkäynnissä päättyy, kun tuomioistuimen päätöksestä tulee lopullinen (vastaajan tuomitseminen tai vapauttaminen, tuomion täytäntöönpanosta luopuminen, täytäntöönpanon lykkääminen tai rikosoikeudenkäynnin lopettaminen).

Uhri ei osallistu prosessiin, joka koskee rikoksenteikijän vapauttamista tai ehdonalaiseen vapauteen pääsemistä.

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Näiden sivujen kansallisesta sisällöstä vastaavat jäsenvaltiot päivittävät parhaillaan sivuja Britannian EU-erosta johtuvien muutosten vuoksi. Kaikki sivut eivät välttämättä ole vielä ajan tasalla, mutta tiedot korjataan aikanaan.

Päivitetty viimeksi: 30/11/2018

4 - Korvaus

Miten uhri voi hakea vahingonkorvausta rikoksenteikijältä? (Esim. esittämällä vaateen rikosoikeudenkäynnissä, nostamalla erillisen vahingonkorvauskanteen tai panemalla vireille liitännäismenettelyn)

Rikoksenteikijältä voi hakea vahingonkorvausta siviilikanteella. Tämän voi tehdä ennen esitutkinnan alkamista.

Oikeusviranomaisilla on velvollisuus tiedottaa tästä oikeudesta. Siviilikanne voidaan tehdä kirjallisesti tai suullisesti. Siinä on mainittava haetun vahingonkorvauksen määrä, perustelut ja todisteet.

Pyyntö voidaan esittää syyttäjälle tai sille tuomioistuimelle, joka ratkaisee pääasian.

Tuomioistuin päättää samalla myös vahingonkorvauksen määrästä, joka rikoksenteikijän on suoritettava.

Vaikka uhri ei olisi asianomistajana rikosprosessissa, hän voi nostaa siviilituomioistuimessa erillisen kanteen vahingonkorvauksen saamiseksi.

Tuomioistuin on määrännyt rikoksenteikijän maksamaan uhrille vahingonkorvausta. Miten uhri voi varmistaa, että rikoksenteikijä maksaa korvauksen?

Koska asiasta on annettu tuomio, jossa rikoksenteikijä veloitetaan maksamaan vahingonkorvaus, tämän olisi suoritettava maksu ilman eri toimenpiteitä. Jos näin ei tapahdu, uhri voi hakea pakkotäytäntöönpanoa.

Tätä varten on toimitettava ulosottomiehelle tuomio, jossa vahingonkorvaus määrätään. Ulosottomies hoitaa täytäntöönpanon ja ilmoittaa uhrille tältä edellytetyistä toimenpiteistä.

Jos rikoksenteikijä ei maksa korvausta, voiko valtio maksaa uhrille etumaksua tämän sijasta? Millä ehdoin?

Valtio voi maksaa tietyissä olosuhteissa vahingonkorvausta.

Jos rikoksenteikijä on maksukyvytön tai hänen olinpaikkaansa ei tiedetä, valtio voi maksaa vahingonkorvauksen sen jälkeen kun uhri on laatinut taloudellista korvausta koskevan hakemuksen. Hakemus on jätettävä vuoden aikana. Tämän määräajan alkamispäivä voi vaihdella sen mukaan, minkä ratkaisun oikeusviranomaiset tekevät.

Jos rikoksenteikijä ei ole tiedossa, taloudellista korvausta koskeva hakemus voidaan tehdä kolmen vuoden kuluessa rikoksenteokoajasta, mikäli uhri ei ole saanut aiheutuneesta vahingosta täyttä korvausta vakuutusyhtiöltä.

Taloudellisesta korvauksesta voi hakea etumaksua. Ensin on tehtävä edellä mainittu taloudellista korvausta koskeva hakemus. Etumaksua voi hakea samaan aikaan taloudellisen korvauksen kanssa tai viimeistään 30 päivää sen jälkeen. Etumaksun suorittamisen edellytys on, että uhrin taloudellinen tilanne on heikko.

Jos vahingonkorvaushakemus hylätään, uhrin on maksettava etumaksu takaisin. Taloudellista korvausta koskeva hakemus jätetään uhrin kotipaikan alioikeuteen (*tribunal*).

Onko uhrilla oikeus saada korvausta valtiolta?

Kyllä. Katso edellä oleva vastaus.

Onko uhrilla oikeus saada korvausta, jos rikosentekijää ei tuomita?

Jos rikostuomioistuin jättää siviilikanteen ratkaisematta, uhri voi nostaa siviilituomioistuimessa erillisen kanteen vahingonkorvauksen saamiseksi.

Jos rikostuomioistuin katsoo, ettei rikosta ole tapahtunut tai ettei rikosentekijä ole se henkilö, jota vastaan valitus on tehty, uhri ei voi hakea vahingonkorvausta rikostuomioistuimessa eikä erillisessä oikeudenkäynnissä siviilituomioistuimessa, sillä rikostuomioistuimen päätöksellä on lainvoima myös siviilituomioistuimessa.

Jos uhri ei ole siviilikannetta nostava asianosainen, hän voi vedota siviilituomioistuimeen erillisellä kanteella rikosoikeudenkäynnin aikana tai sen jälkeen yleisiä vanhentumisaikoja noudattaen.

Onko mahdollista saada etumaksua sillä aikaa kun korvaushakemusta käsitellään?

Kyllä, tietyin edellytyksin. Taloudellisesta korvauksesta voi hakea etumaksua. Ks. vastaus etumaksua koskevaan kysymykseen.

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Näiden sivujen kansallisesta sisällöstä vastaavat jäsenvaltiot päivittävät parhaillaan sivuja Britannian EU-erosta johtuvien muutosten vuoksi. Kaikki sivut eivät välttämättä ole vielä ajan tasalla, mutta tiedot korjataan aikanaan.

Päivitetty viimeksi: 30/11/2018

5 - Rikoksen uhrin oikeus saada tukea ja apua

Tämän sivun alkukielistä versiota [ro](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

Mihin on otettava yhteyttä?

Yhteyttä voi ottaa moniin tahoihin sen mukaan, millaisesta asiasta on kysymys.

Sukupuolten tasa-arvon kansallinen virasto (*Agenția Națională pentru Egalitatea între Femei și Bărbați, ANES*)

Virasto tarjoaa erityyppisiä palveluja:

- maksuton ja anonyymi puhelinpalvelu lähisuhdeväkivallan uhreille, toimii ympäri vuorokauden kaikkina viikonpäivinä numerossa 0800 500 333
- erityiset sosiaalipalvelut lähisuhdeväkivallan uhreille tarkoitetuissa kriisikeskuksissa
- neuvonta, tiedotus ja ohjaus lähisuhdeväkivallan uhreille.

Yhteystiedot:

Osoite: Intrarea Camil Petrescu nr.5, Sector 1, Bukarest

Puhelin: (+40-21) 313 00 59

Sähköposti: secretariat@anes.gov.ro

<http://www.anes.gov.ro>

<http://anes.gov.ro/harta/>

http://anes.gov.ro/webcenter/portal/Sirmes/pages_asistentapentruvictime/link-uriutilepentruvictime

Sisäasiainministeriön alaisuudessa toimiva ihmiskaupan torjunnan kansallinen virasto (*Agenția Națională împotriva Traficului de Persoane, ANITP*)

Verkoston 15 aluekeskusta toimivat muutoksenhakutuomioistuinten yhteydessä.

Virasto tarjoaa erityyppisiä palveluja:

- jatkuvasti toiminnassa oleva puhelinlinja kansalaisille mahdollisiin ihmiskauppatapauksiin liittyviä tietoja ja ilmoituksia varten. Numerot: HelpLine 0800-800 678 (ilmainen Romaniasta soittaessa) tai (+40-21) 313 31 00 (johon voi soittaa myös ulkomailta), toiminnassa maanantaista perjantaihin klo 8–16
- yhteydenpito asianomaisiin viranomaisiin mahdollisissa ihmiskauppatapauksissa
- apu ihmiskaupan uhreille 15 aluekeskuksen kautta.

Yhteystiedot:

Osoite: Str. Ion Câmpineanu nr.20, etaj 5, Sector 1, Bukarest

Puhelin: (+40-21) 311 89 82 / (+40-21) 313 31 00

Faksi: (+40-21) 319 01 83

Sähköposti: [✉ anitp@mai.gov.ro](mailto:anitp@mai.gov.ro)

[✉ http://www.anitp.mai.gov.ro](http://www.anitp.mai.gov.ro)

Työ- ja sosiaalipuheminiö alaisuudessa toimiva kansallinen työvoimatoimisto (*Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, ANOFM*)

Työvoimatoimisto tarjoaa alueellisten toimistojensa kautta työnvälitys- ja ammattikoulutuspalveluja rekisterissään oleville työnhakijoille, esimerkiksi rikosten ja etenkin ihmiskaupan uhreille.

Yhteystiedot:

Str. Avaranșei, nr. 20-22, sector 4, Bukarest 040305

Sähköposti: [✉ anofm@anofm.ro](mailto:anofm@anofm.ro)

Verkkosivut: [✉ https://www.anofm.ro/index.html?agentie=ANOFM&page=0](https://www.anofm.ro/index.html?agentie=ANOFM&page=0)

Oikeusministeriön alaisuudessa toimiva kansallinen rikosseuraamusvirasto (*Direcția Națională de Probațiune, DNP*)

DNP:n alaisuudessa on 42 rikosseuraamuspalvelua, joita se koordinoi. Ne toimivat yleensä julkisten laitosten yhteydessä (esim. tuomioistuimet, maakuntahallinnot, maakunnalliset tilintarkastuskamarit).

Ne voivat tarjota seuraavanlaisia palveluja:

- maksuton psykologinen neuvonta pyynnöstä seuraavien uhreille: murhayritys tai tapon yritys, lähisuhdeväkivalta, ruumiinvamman aiheuttanut tahallinen väkivaltarikos, raiskaus tai seksuaalinen väkivalta, sukupuoliyhteys alaikäisen kanssa tai alaikäisen seksuaalinen hyväksikäyttö tai kaltoinkohtelu, haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden ihmiskauppa tai hyväksikäyttö ja näiden yritys
- muut avun muodot: ohjaus työhaussa, koulutuksessa tai ammattikoulutuksessa, apu yhteydenotoissa kansalaisjärjestöihin sekä sosiaaliapu- ja lastensuojeluvirastoihin muita tukipalveluja varten.

Yhteystiedot:

Str. Apolodor, nr. 17, sector 5, Bukarest

Puhelin: 0372 041 293

[✉ dp@just.ro](mailto:dp@just.ro)

[✉ http://www.just.ro/en/directia-nationala-de-probatiune/](http://www.just.ro/en/directia-nationala-de-probatiune/)

Romanian poliisihallinto (*Inspectoratul General al Poliției Române, IGPR*)

Poliisilla on rajoilla sijaitsevilla maakunnissa alueellisia toimistoja, jotka voivat antaa uhrille ihmiskaupan torjunnan kansallisen viraston pyynnöstä tukea sen varmistamiseksi, että uhrin voivat osallistua tiettyihin rikosoikeudenkäynnin vaiheisiin.

Poliisielimet voivat antaa uhrille tietoja tämän oikeuksista.

Lisäksi poliisin erikoisryhmät voivat tarjota fyysistä suojelua oikeudenkäynnin aikana.

Työ- ja sosiaalipuheminiö alaisuudessa toimiva kansallinen lastensuojelu- ja adoptioviranomainen (*Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adoptie, ANPDCA*)

ANPDCA koordinoi lasten oikeuksien suojelua koskevien kansallisten strategioiden täytäntöönpanoa ja alalla käytettäviä menetelmiä. Lastensuojelujärjestelmä on hajautettu. Sosiaaliapu- ja lastensuojeluvirastot (*Direcțiile Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului, DGASPC*) kuuluvat maakuntahallintojen alaisuuteen ja Bukarestissa kaupungin paikallishallintoon.

DGASPC tarjoaa seuraavia palveluja: lapsiin kohdistuvien väkivaltatapausten arviointi ja erityiseen suunnitelmaan perustuvien palvelujen tarjoaminen/helpottaminen, vammaisten lasten ja muiden vammaisten henkilöiden tilanteen monitahoinen arviointi, sosiaalikeskymyksiin erikoistuneet ambulanssit, puhelinapu, sosiaalipalvelut lähisuhdeväkivallan ja ihmiskaupan estämiseksi sekä erikoistuneet sosiaalipalvelut eri laitoksissa.

Yhteystiedot: <http://www.copii.ro/?lang=en>

Kansalaisjärjestöt

Ihmiskaupan torjunta:

- [Asociația de Dezvoltare a Practicilor Alternative pentru Reintegrare și Educație – Bukarest](#)
- [Fundația Ușă deschisă – Bukarest](#)
- [Asociația Generație Tânără România – Timișoara](#)
- [People to people -säätiö – Oradea:](#) Sähköposti: office@people2people.ro
- [Micu Bogdan -säätiö – Brașov:](#) Sähköposti: office@fundatiamicubogdan.ro

Lähisuhdeväkivallan ehkäiseminen ja torjunta:

- [Asociația TRANSCENA](#)
- [Asociația ANAIS](#)
- [Fundația PRETUIESTE VIATA](#)
- [Fundația SENSIBLU](#)
- [Rețeaua pentru prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor](#)
- [Rețeaua "Rupem tăcerea despre violența sexuală"](#)
- [Asociația NECUVINTE](#)
- [Asociația Touched România](#)

Lastensuojelu:

Salvați copiii (Pelastakaa lapset)

Osoite: Intr. Ștefan Furtună nr. 3, sector 1, 010899, Bukarest

Puhelin: (+40-21) 316 61 76

<https://www.salvaticopiii.ro/>

Alternative Sociale

Șoseaua Nicolina Nr. 24, Bl. 949, parter, Iași, 700722

Puhelin: (+40-332) 407 178

http://www.alternativesociale.ro/en_GB/

Rikoksen uhrien neuvontapuhelin

Vahinkoa kärsineet rikoksen uhrit voivat myös ottaa yhteyttä poliisiin yleisen hätänumeron (112) kautta.

Lähisuhdeväkivallan uhreille on maksuton ja anonyymi puhelinpalvelu ympäri vuorokauden kaikkina viikonpäivinä numerossa 0800 500 333

Ihmiskaupan torjunnan kansallinen virasto: 0800 800 678 maksutta Romaniassa ja (+40-21) 313 31 00 ulkomailta. Toiminnassa maanantaista perjantaihin klo 8–16.

Lasten auttava puhelin: 116111. Maksuton puhelinpalvelu. Toiminnassa maanantaista sunnuntaihin klo 8–24.

Voiko uhri saada tukea maksutta?

Romanian lain mukaan ihmiskaupan uhrit voivat saada maksutonta suojelua ja apua.

ANES-viraston antama apu lähisuhdeväkivallan uhreille on ilmaista.

DNP-viraston antama apu uhreille on ilmaista.

Alaikäisille väkivallan uhreille annettava apu on ilmaista.

Millaista tukea rikoksen uhri voi saada valtiolta tai viranomaisilta?

Ks. vastaukset edellä.

Alaikäiset rikosten uhrit voivat saada kaikkea (esim. lääketieteellistä ja psykologista) apua.

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Näiden sivujen kansallisesta sisällöstä vastaavat jäsenvaltiot päivittävät parhaillaan sivuja Britannian EU-erosta johtuvien muutosten vuoksi. Kaikki sivut eivät välttämättä ole vielä ajan tasalla, mutta tiedot korjataan aikanaan.

Päivitetty viimeksi: 30/11/2018